

Світлана ПАПІЖ,
методист відділу початкового навчання та дошкільного виховання ВППО,
учитель початкових класів КЗЗСО «Луцький ліцей № 14
імені Василя Сухомлинського Луцької міської ради»

Щоб навчання було цікавим. Тематичні дні в початковій школі

Розкрито значення тематичних днів у початковій школі. Надано рекомендації щодо планування та методики їх проведення. Подано приклад проведення тематичного дня.

Ключові слова: тематичний день, очікувані результати, ранкове коло, тема дня, рефлексія.

Svitlana Papizh. Making Learning Engaging: Thematic Days in Primary School.

The article reveals the significance of thematic days in primary school. It offers recommendations for planning and methods of conducting them and provides an example of implementing a thematic day.

Keywords: thematic day, expected learning outcomes, morning circle, theme of the day, reflection.

Постановка проблеми. Тематичні дні в початковій школі є важливим інструментом для формування у дітей інтересу до навчання, розвитку креативності та заохочення до активної участі в навчальному процесі. Тематичні дні допомагають учням цілісно сприймати світ, педагоги залучають школярів до практичної, дослідницької, творчої діяльності.

Питання організації та методики проведення тематичних днів висвітлюється в літературі фрагментарно. Важливо визначити етапи підготовки проведення тематичного дня, його структуру, планування та змістового наповнення.

Мета статті – теоретично обґрунтувати роль тематичних днів у початковій школі, надати методичні рекомендації щодо планування та методики їх проведення.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, основними завданнями освіти в початковій школі є розвиток у дітей ключових компетентностей, зокрема, вільне володіння рідною мовою, математична компетентність, природнича, екологічна, інформаційно-комунікаційна, громадянська, соціальна, навчання протягом життя. Тематичні дні сприяють розвитку компетентностей, створюючи інтегроване навчальне середовище, де учні можуть

досліджувати різні теми з різних предметів, об'єднуючи теоретичні знання з практичним досвідом. Тематичні дні допомагають урізноманітнити заняття, підвищити мотивацію дітей до навчання та створити цікаву атмосферу.

Тематичні дні стимулюють активність учнів, удосконалюють їх комунікативні навички, розвивають критичне мислення, а також уміння працювати в групі. Вони також можуть включати різноманітні форми діяльності, такі як творчі проекти, групові дискусії, виставки, конкурси та презентації. Ці аспекти є важливими елементами, визначені стандартами, які акцентують увагу на розвитку в дитини уявлення про себе як активного учасника навчального процесу.

Організація тематичних днів потребує попереднього планування. Учителі повинні визначити основну тематику, мету заходу, необхідні матеріали та активності, що відповідатимуть віковим особливостям учнів. Важливо залучити школярів до процесу планування, що сприятиме розвитку відповідальності, критичного мислення та командної роботи. Тематика може охоплювати різні напрями, від природничих наук до мистецтв, що дозволяє розширити кругозір дітей. Такий підхід сприяє всебічному розвитку особистості учня, залучаючи їх до навчання в інтерактивний спосіб. У рамках цих тем

вони взаємодіють з різними академічними предметами, що підтверджує вимогу інтегративного навчання, закладену в Державному стандарті початкової освіти.

При тематичному підході вчитель та учні розглядають різні факти з теми, які допомагають глибше зрозуміти її сутність. На одному предметі формується навичка, а під час інших діти можуть її відпрацювати. Це дозволяє використовувати вміння під час інших навчальних предметів. Учні розуміють універсальність способів дій, використання їх у широкому контексті. Школярі навчаються ставити запитання, опрацьовувати інформацію різними способами і використовувати її в різних ситуаціях.

Проведення тематичних днів у початковій школі – це не лише ефективний спосіб навчання, але й чудова можливість для учнів розвивати соціальні навички, креативність та здатність до співпраці, що відповідає вимогам сучасної освіти.

Розглянемо методику проведення тематичних днів у початковій школі.

Перш за все визначаємо тему дня. Тему варто обирати відповідно до навчальних цілей та реалізації очікуваних результатів, що зазначені у Типовій освітній програмі. Також важливо враховувати інтереси та потреби учнів. Можна провести опитування серед школярів та дізнатися, що їм цікаво, врахувати актуальні події чи свята, які можуть бути важливими для них.

При визначенні теми використовуємо дати календаря. Під час ранкових зустрічей обговорюємо варіанти проведення тематичного дня. Учні запропонують різноманітні активності, ігри, творчі завдання, досліди тощо.

До проведення тематичних днів потрібно залучати батьків. Вони можуть брати участь у підготовці до проведення ярмарку, майстеркласу, виступу з теми, створення сторінки до книги про родинні традиції, приготування смаколиків. Також можуть організувати виставку дитячих робіт. Можна попросити батьків поділитися історіями або знаннями, що відповідають темі дня.

Теми, де батьки можуть бути залучені, створюють додаткову мотивацію. Головне – зробити день цікавим, пізнавальним і таким, що надовго запам'ятається дітям!

Наступний крок – це визначення очікуваних результатів. Дитина бере відповідальність за свої дії, пропонує шляхи розв'язання проблем, критично оцінює свої дії та інших; спостерігає за об'єктом / об'єктами, формує припущення, досліджує, доходить висновків про взаємозв'язки між об'єктами, пояснює їх; добирає для виконання завдань джерела інформації, презентує отриману інформацію у вигляді таблиць, схем, переказів; планує послідовність виготовлення виробу за обраними технологіями обробки матеріалів і виготовляє його.

Працюємо над добром матеріалів. Ретельно продумуємо та добираємо необхідні матеріали для уроків і позакласних заходів: інтерактивні презентації, відео та картинки, ігри, квести, цікаві факти, обладнання для дослідів, матеріал для виготовлення виробів, приготування страв, завдання для гри або конкурсів (наприклад, картки для вікторин, загадки). Добираємо проблемно-діяльнісні завдання: учні намагаються вирішити проблеми чи завдання, пов'язані з темою.

Обов'язково врахуйте вікові особливості дітей. Молодші школярі у 1–2 класах потребують коротких завдань із яскравими візуальними елементами та рухливими іграми. Школярі 3–4 класів можуть виконувати складніші завдання, що вимагають логічного мислення та самостійної роботи.

Важливо поєднувати інтелектуальні, творчі, фізичні та ігрові завдання. Це дозволить дітям не перевтомлюватися і підтримувати інтерес протягом дня. Враховуйте міжпредметні зв'язки. Включайте завдання з математики, мови, природознавства, мистецтва, щоб показати практичне застосування знань. Забезпечте інтерактивність. Організуйте активності, де діти можуть взаємодіяти одне з одним, ставити запитання і пропонувати ідеї. Створення виробів, малювання, складання історій дозволяє дітям проявити індивідуальність і фантазію. Залучіть дітей до підготовки. Вони можуть створити декорації, запропонувати ідеї для ігор чи обрати музику для тематичного дня.

Протягом дня по завершенні кожної діяльності потрібно обов'язково проводити рефлексію.

Вона допомагає учням та педагогам проаналізувати, осмислити та закріпити отриманий досвід. Під час обговорення діти згадують і структурують отриману інформацію. Висловлюючи свої думки, діти краще усвідомлюють значення проведених активностей. Учні навчаються оцінювати свої досягнення, виявляти труднощі та знаходити шляхи їх подолання. Формуються навички самостійного аналізу своїх дій. Рефлексія дозволяє дітям поділитися емоціями, обговорити найяскравіші моменти дня. Позитивні відгуки закріплюють мотивацію до участі в майбутніх активностях.

Під час рефлексії школярі вчаться висловлювати думки, слухати інших та аргументувати свої погляди. Формується культура обговорення та взаємопідтримки. Учні можуть запропонувати ідеї щодо покращення майбутніх заходів. Педагог отримує зворотний зв'язок, що дозволяє йому краще планувати наступні тематичні дні.

Це може бути усне обговорення: «Що вам найбільше сподобалося? Що було несподіваним або новим?», графічна рефлексія: діти малюють або позначають свої емоції щодо дня на спеціальних «деревах вражень». Можна провести анкетування,

Методичні публікації

сформулювавши короткі запитання про те, що сподобалося або здалося складним.

Гра «Три слова»: кожна дитина називає три слова, які асоціюються у неї з проведеним днем.

Наприкінці тематичного дня можна організувати виставку робіт учнів, де діти продемонструють свої досягнення. Це також гарна можливість для підбиття підсумків, рефлексії та обговорення вражень.

Отже, рефлексія не лише підсилює навчальний ефект, але й допомагає створити атмосферу підтримки, співпраці та взаєморозуміння. Вона робить тематичні дні не просто розвагою, а потужним інструментом для навчання та розвитку.

Висновки. Тематичні дні в початковій школі допомагають створити позитивну атмосферу, сприяють глибшому засвоєнню матеріалу, розвитку школярів у різних напрямках.

Додаток

Тема: Підготовка до Різдва.

Жанр: піжамна вечірка.

Очікувані результати: дитина обирає обладнання та досліджує об'єкт природи за власне складеним планом, робить висновки та презентує їх. Спостерігає за об'єктом / об'єктами, формує припущення, досліджує, робить висновки про взаємозв'язки між ними, пояснює їх. Вивчає історію свого народу, села / міста, краю та представляє результати. Планує послідовність виготовлення виробу за власне обраними технологіями обробки матеріалів і виготовляє його. Організовує робоче місце відповідно до власних потреб і визначених завдань, дотримується безпечних прийомів праці.

Матеріали: зерно для куті, мак, мед, родзинки, ступа, машинка «Мрія», посуд для приготування куті, макітра, макогон, молоток, горіхи.

Хід роботи

Ранкове коло

Новорічно-різдвяне привітання

Звучить колядка. Усі, хто знає, – співає.

Учні придумують різдвяне привітання і промовляють по колу.

Продовжують речення: «Для мене Різдво – це ...»

Діти малюють різдвяні символи і відгадують їх.

Щоденні новини

Учні повідомляють новини дня та дізнаються, що 25 грудня – Різдво. Тоді ми святкуємо одне з найчарівніших свят – Різдво Христове. Це свято радості, добра, тепла та любові. У цей день ми згадуємо історію народження Ісуса Христа у Вифлеємі, коли зірка на небі вказала шлях мудрецам і пастухам до стайні, де з'явилося на світ маленьке диво.

Групове заняття

– Запрошую вас провести дослідження: досліди із пшеничним та житнім колосками.

Мета. Дослідити будову, особливості зерна та колосків пшениці й жита. Визначити схожість та відмінності між цими культурами.

ДОСЛІД 1. Будова колоска

Матеріали: пшеничний і житній колоски, лупа або мікроскоп, аркуш паперу, олівець.

Хід досліді. Розгляньте колоски пшениці й жита через лупу. Зверніть увагу на розмір і форму колоска, розташування зернят у ньому, наявність остюків (тонких голочок). Опишіть, який колосок більший і густіший. Зверніть увагу на довжину остюків (у пшениці вони коротші, у жита – довші).

Результат. Пшеничні колоски щільніші та товстіші, житні – стрункіші й довші.

ДОСЛІД 2. Чи усі зерна однакові?

Матеріали: лінійка, зернята пшениці та жита, аркуш паперу, лупа.

Хід досліді. Використовуючи лупу, розгляньте зерна жита й пшениці. Лінійкою виміряйте ширину та довжину кожного зерна. Опишіть форму зернят.

Результат. Зерна пшениці кругліші та світліші. Зерна жита довші, темніші та мають більш довгасту форму. Житнє зерно має вузку й довшу форму, пшеничне – товстіше й світліше.

ДОСЛІД 3. Замочування зерна

Матеріали: зерна пшениці й жита, дві склянки з водою, марля, тарілки.

Хід досліді. Замочіть зерна пшениці в одній склянці, а зерна жита – в іншій. Залиште їх на 12 годин, потім викладіть на тарілки, накривши вологою марлею. Щодня поливайте водою, підтримуючи марлю вологою.

Спостереження. Які зерна почали проростати швидше? Порівняйте довжину паростків через 3 дні.

Результат. Пшеничні зерна зазвичай проростають швидше, але житні паростки більш витривалі.

ДОСЛІД 4. Борошно з пшениці та жита

Матеріали: пшеничне та житнє борошно, вода, ложка, дві тарілки.

Хід досліду. Змішайте пшеничне борошно з водою в першій тарілці, а житнє – у другій. Замісіть дві кульки тіста. Розгляньте текстуру та колір кожного виду тіста.

Спостереження. Тісто з пшеничної муки еластичніше й світліше, з житньої – щільніше й темніше.

Результат. Пшеничне борошно має більше клейковини, тому з нього легше зробити пухке тісто.

Обмін інформацією

– Як зерно пов'язане із Різдом? Чому кутю роблять із пшеничного зерна?

Кутя – це особлива страва, яку готують на Святу вечерю на Різдво. Пшениця завжди була дуже важливою для людей. Вона символізує життя, родючість і достаток. Якщо посадити пшеницю в землю, вона виросте, дасть нові зерна і знову дасть життя. Тому пшениця – це символ відродження і надії на хороший урожай.

Давно-давно люди почали готувати кутю саме із пшениці, бо це зерно було найбільш доступним і важливим у їхньому житті. Вони вірили, що так вшановують духів предків, але тепер моляться за добробут родини до Ісуса Христа.

Пшениця – це не тільки корисне зерно, але й символ святого життя, добробуту та тепла сім'ї. Тому саме вона є основою нашої традиційної різдвяної куті.

– Розкажіть, як святкують Різдво у вашій родині.

Матеріал для проведення тематичного дня

Перегляд і обговорення відео «Приготування куті та узвару».

<https://www.youtube.com/watch?v=zbjuaYypuKQ>

Робота в групах. Учні об'єднують в чотири групи. Протягом 5 хв учні виконують завдання на кожній локації. По завершенні часу за сигналом переходять до наступної локації. Завдання учнів – приготувати окремі інгредієнти для куті. Порівняти способи приготування маку.

Локація 1. Учні б'ють мак у ступі по черзі.

Локація 3. Учні труть мак на машинці «Мрія».

Локація 2. Учні труть мак у макітрі.

Локація 4. Учні луцять горіхи.

За сигналом групи змінюють локації. Таким чином кожен учень спробує всі способи приготування маку. Обговорення в групах. Представлення результатів. Спільне приготування куті. Споживання її.

Виготовлення різдвяного павука

<https://www.youtube.com/watch?v=W2CNRVghJ0w>

На завершення дня учні створюють виставку різдвяних павуків, пригощають гостей кутею, знають українські різдвяні звичаї і традиції.

Рефлексія

Вправа «Продовж речення»:

Мені найбільше запам'яталось ... Вдома я ... Тепер я знаю ...

Використані джерела

1. Державний стандарт початкової освіти. Постанова Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018. Київ : МОН України, 2018.
2. Концепція «Нова українська школа». Схвалено розпорядженням КМУ від 14.12.2016 № 988-р. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2017.
3. Співаковський О. В., Кузьмінський А. І. Інтегроване навчання у початковій школі. Київ : Либідь, 2020. 288 с.
4. Нова українська школа як складова інтеграції України в європейський освітній простір (індикатори успіху) / за ред. Г. М. Терещенко. Київ : ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2023.